

KONTROLLIMI EKSTERN I NJOHURIVE
TË NXËNËSVE TË KLASËS SË NËNTË

KATALOGU I PROVIMIT
GJUHË ITALIANE

VITI MËSIMOR 2012/2013

Autorët:

Mr. Hajdana Vujanoviq, Fakulteti Filozofik
Jelena Paviqeviq, SHF „Millorad Musa Burzan“ Podgoricë
Darinka Radoviq , Gjimnazi Petar I Petreoviq Njegosh“ Danillovgrad
Divna Paleviq Shturm, Qendra e Provimeve

Përktheu:
Luigj Berisha

PËRMBAJTJA

PËRMBAJTJA	Error! Bookmark not defined.
HYRJE	Error! Bookmark not defined.
STRUKTURA E PROVIMIT	5
PROGRAMI I PROVIMIT	5
QËLLIMET E PROVIMIT	9
SHEMBULLI I TESTIT	Error! Bookmark not defined.
ZGJIDHJET	Error! Bookmark not defined.

HYRJE

Provimi ekstern për nxënësit e klasës IX të shkollës fillore (Matura e Vogël) është kontrollim i standardizuar i të arriturave shkollore të nxënësve në fund të ciklit të tretë të arsimimit fillor. Ky lloj vendimi mbështetet në Ligjin për arsimimin dhe edukimin fillor, neni 56 ("Gazeta Zyrtare e RMZ", nr. 64/02 e 8. 11. 2002, 49/07 e 10. 08. 2007 dhe 45/10 e 04. 08. 2010), kurse mënyra dhe procedura e kontrollimit të dijes është e rregulluar me Rregulloren për mënyrën dhe procedurën e kontrollimit të njohurive të nxënësve në fund të ciklit arsimor ("Gazeta Zyrtare e RMZ", nr. 62 e 14. 12. 2012).

Kontrollohen njohuritë, shkathtësitë dhe aftësitë të cilat bazohen në pjesët kryesore të Programit të lëndës dhe të cilat duhet t'i posedojnë nxënësit në fund të klasës së nëntë të shkollës fillore.

Në Katalogun e provimit janë dhënë qëllimet e përgjithshme të provimit, është përshkruar struktura e provimit, kurse me formën e qëllimeve të provimit saktësisht është specifikuar përmbajtja e cila do të testohet. Është ofruar edhe shembulli i testit me skemën për vlerësim.

Katalogu i provimit i kushtohet nxënësve dhe mësimeve.

STRUKTURA E PROVIMIT

Pjesa	Aftësia gjuhësore	Numri i detyrave	Tipi i detyrës
1	Të lexuarit	2 detyra nga 200-250 fjalë/rreth 15 pyetje	zgjedhje e shumëfishtë zgjedhje alternative plotësimi bashkimi
2	Leksiku dhe gramatika	3 detyra, 15 pyetje	cloze test /tipi i mbyllur cloze test/ tipi i hapur bashkimi transformimi
3	Të shkruarit	1 detyrë, 40-60 fjalë	e-mail porosia ose hartimi i udhëzuar

PROGRAMI I PROVIMIT

TEMAT

- shkolla ime,
- shoqëria,
- koha,
- ne dhe rrethi,
- kafshët,
- blerjet dhe moda,
- porosia në restorant,
- muzika,
- korrespondenca me miqtë,
- trupi im,
- koha e lirë,
- festat,
- shëndeti,
- pushimet dhe udhëtimet,
- rajonet ku flitet italishtja – Italia,
- Mali i Zi – vendi im,
- bota dje, sot, nesër¹,
- marrëdhëniet ndërkombëtare²,
- vendet tjera njerëzit tjerë³,
- mjetet e informimit⁴,
- aksidentet dhe avaritë⁵,
- ruajtja e mjedisit⁶.

PËRMBAJTJET GJUHËSORE

Emrat – Nomi

- genere e numero,
- nomi propri,
- nomi comuni,
- nomi in -a, nomi in -o, nomi in -e, nomi invariabili al plurale,
- **nomi derivati, alterati e composti**⁷,
- **particolarità dei nomi**⁸.

¹ Gjuha e parë e huaj

² Gjuha e parë e huaj

³ Gjuha e parë e huaj

⁴ Gjuha e parë e huaj

⁵ Gjuha e parë e huaj

⁶ Gjuha e parë e huaj

⁷ Gjuha e parë e huaj

⁸ Gjuha e parë e huaj

Përemrat – Pronomi

- pronomi personali tonici diretti,
- pronomi possessivi,
- pronomi dimostrativi (*questo, quello*),
- pronomi interrogativi (*chi, che, cosa, dove*),
- pronomi personali (pronomi atoni diretti),
- **pronomi indefiniti (*ognuno, qualculuno, nessuno*)**,
- pronomi atoni indiretti,
- posizione dei pronomi atoni con i verbi (riflessivi, modali, e **imperativo**).
- pronomi personali soggetto-oggetto.

Nyjat - Articoli

- articolo indeterminativo (*un, una, uno, un'*),
- articolo determinativo,
- preposizioni articolate,
- uso dell'articolo
- uso dell' articolo determinativo con nozioni geografiche, nomi propri e cognomi,
- uso dell'articolo (*mia sorella, la mia sorellina*),
- articolo partitivo,
- omissione dell' articolo.

Numrat- Numeri

- cardinali/ordinali

Mbiemrat– Aggettivi

- aggettivi descrittivi,
- concordanza dei nomi e degli aggettivi,
- aggettivi possessivi,
- *buono, bello,*
- *ogni, qualche,*
- gradi dell'aggettivo,
- superlativo assoluto,
- gradi dell'aggettivo (comparativi e superlativi organici- *buono, cattivo, grande, piccolo*),
- **aggettivi alterati e derivati⁹,**
- **aggettivo *grande, santo*¹⁰,**

Parafjalët – Preposizioni

- preposizioni semplici (*di, a, da, in, con, su, per, tra, fra*)
- preposizioni articolate
- preposizioni articolate con i nomi delle città e degli Stati,

⁹ Gjuha e parë e huaj

¹⁰ Gjuha e parë e huaj

- *sotto, sopra, davanti, dietro, dentro, fuori,*
- uso delle preposizioni *vicino, lontano,*
- uso delle preposizioni *contro, dopo, prima, senza.*

Foljet - Verbi

- indicativo presente dei verbi regolari e irregolari,
- imperativo (terza persona plurale - forma di cortesia),
- indicativo presente verbi modali,
- passato prossimo
 - verbi regolari e riflessivi,
 - verbi irregolari
- futuro semplice (verbi regolari e irregolari),
- condizionale presente (verbi regolari e irregolari).
- imperfetto – indicativo dei verbi regolari e irregolari,
- gerundio presente,
 - *stare* + gerundio,
 - fare causativo¹¹,
 - *stare per* + infinito¹²,
 - *stare* + gerundio,
- imperativo¹³
- congiuntivo presente, passato e imperfetto¹⁴,
- periodo ipotetico (presente, futuro, imperfetto)¹⁵,
- periodo ipotetico della possibilità¹⁶,
- trapassato prossimo¹⁷.

Ndajfoljet– Avverbi

- **avverbi in *-mente*,**
- **gradi dell'avverbio.**

Lidhëzat – Congiunzioni

- *e, o,*
- **che, sebbene, benché, affinché, perché, anche se, dato che, poiché, siccome, pur, come se.**

Pjesëzat - Particelle:

- *ci e ne.*

¹¹ Gjuha e parë e huaj

¹² Gjuha e parë e huaj

¹³ Gjuha e parë e huaj

¹⁴ Gjuha e parë e huaj

¹⁵ Gjuha e parë e huaj

¹⁶ Gjuha e parë e huaj

¹⁷ Gjuha e parë e huaj

QËLLIMET E PROVIMIT

TË LEXUARIT

Qëllimi i testimit të kësaj shkathtësie është që të vërtetohet aftësia e nxënësit/nxënëses për leximin e pavarur të teksteve të panjohura autentike me shpejtësi të duhur.

Llojet/tipat e teksteve:

- udhëzimet,
- letrat dhe porositë,
- mbishkrimet,
- tekstet nga gazetatat dhe revistat,
- tregimet e shkurtra të cilat e tejkalojnë pak fondin leksikor.

Qëllimet e provimit

Nxënësit janë në gjendje që të:

- përcaktojnë idenë themelore të tekstit,
- mund të dallojnë rrethanat jashtë tekstuale dhe t'i komentojnë ato (folësit, situatat, kujt i kushtohet teksti),
- gjejnë informacione specifike në tekst,
- vërejnë domethënien implicite,
- caktojnë domethënie e fjalëve të panjohura duke shfrytëzuar kontekstin dhe kuptimin gramatikor,
- vërejnë marrëdhëniet në mes të pjesëve të tekstit dhe rrjedhës së rrëfimit.

TË SHKRUARIT

Qëllimi i testimit të shkathtësisë së të shkruarit është kontrollimi i aftësive të nxënësit/nxënëses që në formë të shkruar të realizojë komunikimin dhe mendimet e veta t'i shpreh në mënyrë logjike, koherente dhe në përgjithësi në mënyrë të kuptueshme.

Qëllimet e provimit

Nxënësit janë në gjendje që të:

- shkruajnë tekste funksionale – letrën, ditarin, intervistën, anketën,
- hartojnë tekste të shkurtra të udhëzuara ose të pavarura duke u bazuar në atë që kanë lexuar, parë, dëgjuar ose përjetuar.

Me rastin e vlerësimit të detyrave me shkrim vlerësohet

- respektimi i temës së dhënë,
- tërësia e tekstit dhe lidhshmëria e pjesëve të tij,
- shfrytëzimi i leksikut përkatës,

respektimi i rregullave gramatikore dhe sintaksore, drejtshkrimit dhe shenjave të pikësimit.

LESIKU DHE GRAMATIKA

Qëllimi i testimit të leksikut dhe gramatikës është kontrollimi i aftësive të nxënësve që në mënyrë adekuate dhe të drejtë të shprehen për temat e njohura në situata të përditshme.

Qëllimet e provimit

Nxënësit janë në gjendje që të:

- përdorin strukturat e duhura gjuhësore në nivel të formës së fjalëve, frazave dhe fjalive,
- përdorin fjalët e duhura, frazat, idiomat dhe kolokime.

SHEMBULLI I TESTIT

UDHËZIM

Testi nga gjuha e huaj përbëhet nga tri pjesë: të lexuarit, leksiku/gramatika dhe të shkruarit.

Koha për zgjidhjen e testit është **70 minuta**.

Mjetet e lejuara janë lapsi grafit dhe goma, lapsi kimik me ngjyrë të kaltër ose të zezë. Pranohen vetëm përgjigjet e shkruara me **laps kimik**. Nëse gaboni, vendosni një vijë të kryqëzuar mbi të dhe përgjigjuni përsëri. Gjatë kohës së punës në test **nuk lejohet përdorimi i fjalorit dhe korrektorit**.

1. TË LEXUARIT

1. Leggi il testo e segna la risposta esatta:

Ciao a tutti,

Il mio vero nome è Nicole, ma mi piace essere chiamata Niky. Ho quattordici anni e due grandi passioni: viaggiare e investigare.

I miei amici dicono, che sono sensibile, intelligente, intuitiva e la cosa mi fa un grandissimo piacere, perché io adoro i complimenti. C'è anche chi dice che sono un po' ribelle, a volte testarda e che fantastico troppo, ma certo non vorrei mai essere perfetta.

Adesso vi racconto qualcos' altro di me. Be' forse lo sapete già, ma ho una famiglia davvero originale.

Mio padre, Marco Renetti è un ingegnere e si occupa di impianti di energia eolica, così viaggia spesso e io e mamma andiamo con lui. È un appassionato di gialli e un accanito fan di Hercule Poirot.

Mia madre Irene, è una pittrice. È bravissima e quando è tranquilla è una mamma eccezionale: ha qualche fissa come le tutte ma è OK! Quando invece è nervosa... cappero! Meglio sparire dalla circolazione.

Con noi vive Pulce. È il cockerino di mia madre e una vera peste. Secondo me è straviziato, ma mamma dice che fa così solo perché è un cucciolo. Sarà...

Di fianco a noi abita mia nonna: la famosa archeologa Amanda Artusi e la nonna più eccezionale del mondo.

Ok, fatto! Vi ho detto le cose più importanti.

1. Quanti anni ha la ragazza di questa storia?
 - A. 12
 - B. 13
 - C. 14

2. Secondo i suoi amici, com'è la ragazza?
 - A. razionale
 - B. emotiva
 - C. noiosa

3. A quale genere di libri si riferisce la parola "gialli"? (riga 10)
 - A. comico
 - B. poliziesco
 - C. storico

- 4.** Secondo Niky che cosa bisogna fare quando sua madre è nervosa?
- A. lasciarla sola
 - B. parlare con lei
 - C. prepararle un caffè
- 5.** Chi vive con la famiglia di Niky?
- A. un cane
 - B. un gatto
 - C. un uccello
- 6.** Dove abita la nonna di Niky?
- A. vicino
 - B. lontano
 - C. in un'altra città

2. Leggi il racconto di Gianni Rodari e indica se le affermazioni sono vere o false.

C'era una volta uno strano piccolo paese. Era composto in tutto di novantanove casette, e ogni casetta aveva un giardinetto con un cancelletto, e dietro il cancelletto un cane che abbaia.

Facciamo un esempio. Fido era il cane della casetta numero uno e ne proteggeva gelosamente gli abitanti, e per farlo a dovere abbaia con impegno ogni volta che vedeva passare qualcuno degli abitanti delle altre novantotto casette, uomo, donna o bambino.

Lo stesso facevano gli altri novantotto cani, e avevano un gran da fare ad abbaia di giorno e di notte, perché c'era sempre qualcuno per la strada.

Facciamo un altro esempio. Il signore che abitava la casetta numero novantanove, rientrando dal lavoro, doveva passare davanti a novantotto casette, dunque a novantotto cani che gli abbaiano dietro mostrandogli i denti e facendogli capire che avrebbero volentieri affondato le zanne nel fondo dei suoi pantaloni. Lo stesso capitava agli abitanti delle altre casette, e per strada c'era sempre qualcuno spaventato. Figurarsi se capitava un forestiero...

A forza di sentir abbaia i cani, gli abitanti di quel paese erano diventati tutti un po' sordi, e tra loro parlavano pochissimo...

Pian piano, a starsene sempre zitti e immusoniti hanno disimparato anche a parlare. E alla fine è capitato che i padroni di casa si sono messi ad abbaia come i loro cani...

E così, abbaiano i cani, abbaiano gli uomini e le donne, abbaiano i bambini mentre giocavano, le novantanove villette sembravano diventate novantanove canili.

Gianni Rodari, *Il paese dei cani*

	vero	falso
1. Il paese è composto di 98 casette.	☐	☐
2. Ogni casetta ha un cane.	☐	☐
3. Il cane della prima casetta si chiama Aldo.	☐	☐
4. Tutti i cani abbaiano quando qualcuno passa per la strada.	☐	☐
5. Il signore dell'ultima casetta deve passare davanti a 97 casette per arrivare a casa sua.	☐	☐
6. I passanti di questa strada si sentivano sicuri.	☐	☐
7. Gli abitanti di questo paese sono diventati comunicativi.	☐	☐
8. Adesso gli abitanti del paese hanno cambiato il modo di parlare.	☐	☐

8 pikë

2. LEKSIKU DHE GRAMATIKA

3. Scegli l'opzione giusta per completare il testo!

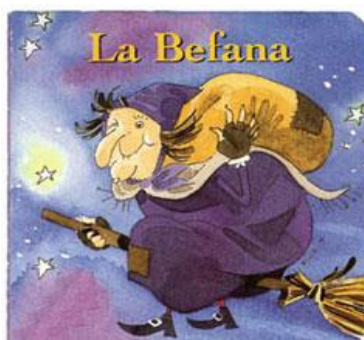
La settimana prossima si (0)_____ il matrimonio di Mario e Lisa. (1)_____ un giorno molto importante per loro, un giorno indimenticabile, che ricorderanno per tutta la vita. Faranno una bella festa: (2)_____ saranno numerosi invitati, il ricevimento si terrà in un ristorante molto grande, sicuramente si mangerà bene e si festeggerà in allegria. Lisa (3)_____ il vestito bianco che indosserà. Mario (4) _____ già comprato il mazzolino di fiori. Dopo la cerimonia i due sposini partiranno (5)_____ il viaggio di nozze, andranno a Venezia; lì trascorreranno una settimana.

0.	A è svolto	☒ B svolgerà	C svolgeva
1.	A sarà	B saranno	C sarò
2.	A ci	B gli	C si
3.	A aveva trovato	B ha trovato	C trovava
4.	A gli ha	B le ha	C l'ha
5.	A con	B per	C tra

5 pikë

4. Scegli l'opzione giusta per completare il testo!

l'albero ~~come~~ donnina gentilmente incontrerà male
scopa troverà vecchiaccia

CREDENDO ALLA BEFANA

A Natale, (0) come tutti sanno, Babbo Natale (Santa Claus, San Nicola) lascia i regali sotto (1) _____ di Natale in tutte le famiglie. Bella tradizione, certamente, ma niente a che vedere con quello che succede il 6 gennaio.

La notte fra il 5 e il 6 gennaio infatti arriva la Befana.

Chi è la Befana? La Befana è una (2) _____ brutta e malvestita, con un caratteraccio terribile (ma anche con un grande senso dell'umorismo) che attraversa il cielo volando a cavallo della sua (3) _____. Anche lei, come Babbo Natale, passa nelle case per lasciare i regali, ma c'è un ma!

Se una persona durante l'anno si è comportata bene facilmente la mattina, svegliandosi, (4) _____ accanto al letto (nella calza che ha lasciato lì vicino pronta per essere riempita) qualche regalo bello e desiderato.

Ma se uno si è comportato (5) _____ ... eh eh, la Befana mette nella calza solo qualche pezzo di carbone!

5. Completa gli spazi del dialogo con le frasi proposte! C'è una frase in più.

Signora Mambelli: Pronto casa Mambelli.

Marinella: **1.** _____

Signora Mambelli: No, guarda, mi dispiace Francesca è uscita, è andata a fare spese. Le devo dire qualcosa?

Marinella: **2.** _____

Signora Mambelli: Perfetto. Ce l'hai il numero?

Marinella: **3.** _____

Signora Mambelli: Allora, tre due otto, cinque cinque, sette tre, centoventi

Marinella: **4.** _____

Signora Mambelli: Sì, qua tutto bene grazie.

Marinella: **5.** _____

Signora Mambelli: Arrivederci.

- A.** Beh, magari la provo a chiamare al cellulare, perché è un po' urgente.
- B.** Allora grazie, Signora, e arrivederci
- C.** Salve Signora, sono Marinella, c'è Francesca?
- D.** Sì, ma, me lo può lasciare che non me lo ricordo?
- E.** È andato bene il Natale?
- F.** Centoventi – uno, due, zero. Perfetto, grazie. Lei Signora tutto bene?

3. TË SHKRUARIT

6. Leggi e-mail dalla tua amica Lucia e scrivi un altro (40 – 60 parole), ti presenti come Maria/Mario, e rispondi a tutte le domande.

Ciao Maria/o, tutto bene?

Questa sera noi andiamo tutti da Paolo, naturalmente sei invitata anche tu. Vieni? Ci sarà anche Joe, il ragazzo americano. È molto simpatico e parla bene italiano.

Oggi pomeriggio devo andare dal dentista, ho tanta paura. Puoi andarci con me? E dopo possiamo andare insieme alla festa?

Telefonami!

A dopo

Soggetto:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ZGJIDHJET

1. Të lexuarit

1. 1.C 2.B 3.A 4.B 5.A 6.A 7.A

2. 1. FALSO 2. VERO 3. FALSO 4. VERO 5. FALSO 6. FALSO 7. FALSO 8. VERO

2. Leksiku dhe gramatika

3. 1. A 2. A 3. B 4. B 5. B

4. 1. l'albero 2. vecchiaccia 3. scopa 4. troverà 5. male

5. 1. C 2. A 3. D 4. F 5. B

3. Të shkruarit

Kriteri për vlerësimin e hartimit

Çka vlerësohet

Respektimi i temës së dhënë	Tema 2 pikë Teksti në tërësi i përgjigjet temës së dhënë dhe janë të pranishëm të gjithë elementet e dhënë Forma e tekstit 1 pikë është përdorur forma e duhur e tekstit: letra, porosia
Gramatika	Saktësia në nivel të fjalisë 1 pikë rendi i duhur i fjalëve Saktësia në nivel të fjalëve 2 pikë format foljore të përdorura drejtë 2 pikë përdorimi i drejtë i llojeve tjera të fjalëve: emrave, nyjave, mbiemrave, ndajfoljeve, parafjalëve me gabime minimale
Vokabulari	Përdorimi i drejtë i fjalëve/frazave/idiomave/kolokimeve dhe drejtshkrimit 5 pikë
Koherenca dhe kohezioni	Tërësia e tekstit 1 pikë Lidhshmëria e pjesëve të tekstit 1 pikë

0 pikë: zbrazët/nuk ka përgjigje ose nuk është lexueshëm ose nuk është përgjigjur në temën e dhënë ose nuk është përfshirë elementi i dhënë ose janë përdorur më pak se 35 fjalë ose janë përdorur fjalë të pahijshme OSE janë përdorur mjetet të palejuara (telefoni celular, është përshkruar)